

Projekt 2. Predykcja zanieczyszczenia PMx

Autor: Grzegorz Cichy, 405708

Zadanie polega na przeprowadzeniu analizy i predykcji szeregów czasowych dotyczących poziomu pyłu zawieszonego przy użyciu modelu XGBoost. Pył PM10 i PM2.5 to drobne cząstki stałe lub ciekłe zawieszone w powietrzu, których średnica wynosi odpowiednio 10 lub mniej i 2,5 mikrometra lub mniej.

Zanieczyszczenie powietrza tymi cząsteczkami stanowi istotny problem dla zdrowia publicznego, ponieważ może przenikać głęboko do płuc i układu krwionośnego, co ma negatywny wpływ na zdrowie. Predykcja zawartości PMx w powietrzu pozwoli na lepsze planowanie i informowanie ludności o potencjalnych zagrożeniu.

1: Przygotowanie danych i inżynieria cech (20 punktów)

Import używanych bibliotek

```
In [ ]: import pandas as pd
import numpy as np
import seaborn as sns
import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn.model_selection import train_test_split, cross_val_score
from statsmodels.tsa.seasonal import STL
import xgboost as xgb
from sklearn.model_selection import GridSearchCV
from sklearn.metrics import mean_squared_error, r2_score
from statsmodels.graphics.tsaplots import plot_acf
import statsmodels.api as sm
from sklearn.preprocessing import LabelEncoder
from sklearn.model_selection import TimeSeriesSplit
```

Wczytanie danych

```
In [ ]: df = pd.read_excel('2019_PM25_1g.xlsx', skiprows=[0,2,3,4,5] )
stations = pd.read_excel('kody_stacji.xlsx')
df = df.rename(columns={'Kod stacji': 'timestamp',
                       'LbNaleczow': 'LbNaleczAlMa',
                       'MzKonJezMos': 'MzKonJezWieMOB',
                       'PdSuwPulaskp': 'PdSuwPulask2',
                       'PmGdaLeczk08': 'PmGdaLeczkow',
                       'ZpSzczAndr01': 'ZpSzczAndrze',
                       'ZpSzczPils02': 'ZpSzczPilsud'})
```



```
df.head(5)
```

Out[]:	timestamp	DsDusznikMOB	DsJaworMOB	DsJelGorOgin	DsWrocAlWisn	DsWrocWybCon	KpB
0	2019-01-01 01:00:00	33.40530	51.38780	118.7730	102.0900	107.0610	
1	2019-01-01 02:00:00	13.80280	28.49950	110.0640	63.6111	55.9187	
2	2019-01-01 03:00:00	9.94056	11.12060	107.9410	48.3540	41.3488	
3	2019-01-01 04:00:00	6.75889	5.57358	94.5489	34.6621	29.8697	
4	2019-01-01 05:00:00	7.88722	6.56224	67.8800	14.2870	17.6000	

5 rows × 64 columns

Wstępne sprawdzenie wartości brakujących dla poszczególnych stacji

```
In [ ]: nulls = df.isna().sum().sort_values(ascending=False)
nulls
```

```
Out[ ]: PmGdaLeczkow      4648
ZpSzczBudzWosMOB     1620
KpToruDziewu        1547
WmElbBazynsk       1055
KpBydPlPozna        849
...
SlBielPartyz         20
MpTarRoSitko        12
PkRzeszPilsu        11
WmOlsPuszkin         2
timestamp              0
Length: 64, dtype: int64
```

Z powodu dużej ilości stacji, te które mają więcej niż 800 wartości brakujących są wyrzucone ze zbioru danych

```
In [ ]: cols_to_drop = nulls=nulls > 800].index
df = df.drop(columns=cols_to_drop)
df.head(5)
```

Out[]:

	timestamp	DsDusznikMOB	DsJaworMOB	DsJelGorOgin	DsWrocAlWisn	DsWrocWybCon	KpM
0	2019-01-01 01:00:00	33.40530	51.38780	118.7730	102.0900	107.0610	
1	2019-01-01 02:00:00	13.80280	28.49950	110.0640	63.6111	55.9187	
2	2019-01-01 03:00:00	9.94056	11.12060	107.9410	48.3540	41.3488	
3	2019-01-01 04:00:00	6.75889	5.57358	94.5489	34.6621	29.8697	
4	2019-01-01 05:00:00	7.88722	6.56224	67.8800	14.2870	17.6000	

5 rows × 58 columns

In []: df = df.melt(id_vars='timestamp', var_name='stacja', value_name='PM25')
df

Out[]:

	timestamp	stacja	PM25
0	2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.40530
1	2019-01-01 02:00:00	DsDusznikMOB	13.80280
2	2019-01-01 03:00:00	DsDusznikMOB	9.94056
3	2019-01-01 04:00:00	DsDusznikMOB	6.75889
4	2019-01-01 05:00:00	DsDusznikMOB	7.88722
...
499315	2019-12-31 20:00:00	ZpSzczPilsud	19.16890
499316	2019-12-31 21:00:00	ZpSzczPilsud	19.71360
499317	2019-12-31 22:00:00	ZpSzczPilsud	20.24390
499318	2019-12-31 23:00:00	ZpSzczPilsud	24.74170
499319	2020-01-01 00:00:00	ZpSzczPilsud	36.85750

499320 rows × 3 columns

In []: df = df.merge(stations.iloc[:, [1, 3, 7, 8, 10, 13, 14]], how='left', left_on='stacja', right_on='Kod stacji'
del df['Kod stacji']
df.head(5)

Out[]:	timestamp	stacja	PM25	Nazwa stacji	Typ stacji	Typ obszaru	Województwo	WGS84 φ N	WG
0	2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.40530	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39
1	2019-01-01 02:00:00	DsDusznikMOB	13.80280	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39
2	2019-01-01 03:00:00	DsDusznikMOB	9.94056	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39
3	2019-01-01 04:00:00	DsDusznikMOB	6.75889	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39
4	2019-01-01 05:00:00	DsDusznikMOB	7.88722	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39

◀ ▶

Procent wartości brakujących dla poszczególnych kolumn

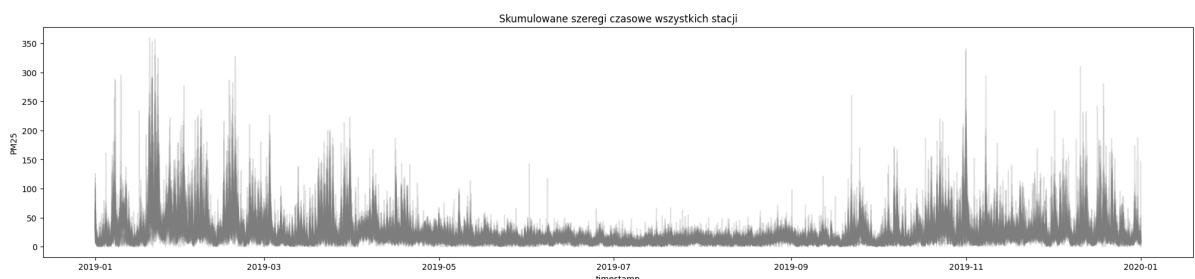
```
In [ ]: nulls = df.isna().sum() / df.shape[0] * 100
nulls.sort_values(ascending=False)
```

```
Out[ ]: PM25           2.788993
timestamp        0.000000
stacja          0.000000
Nazwa stacji    0.000000
Typ stacji      0.000000
Typ obszaru     0.000000
Województwo     0.000000
WGS84 φ N       0.000000
WGS84 λ E       0.000000
dtype: float64
```

EDA

Przebieg szeregow czasowych

```
In [ ]: stations = df['stacja'].unique()
fig, ax = plt.subplots(1,1,figsize=(25,5))
for s in stations:
    sns.lineplot(x=df['timestamp'], y=df[df['stacja'] == s]['PM25'],ax=ax,data=df,estimator='mean')
    ax.set_title('Skumulowane szeregi czasowe wszystkich stacji')
plt.show()
```


Celem tego wykresu było wykrycie oczywistych anomalnych stacji, dla których pomiary są błędne. Patrząc na wykres wydaje się, iż takich nie ma.

Rozkład stężenia dla poszczególnych stacji

```
In [ ]: fig, axs = plt.subplots(15, 4, figsize=(25, 60))

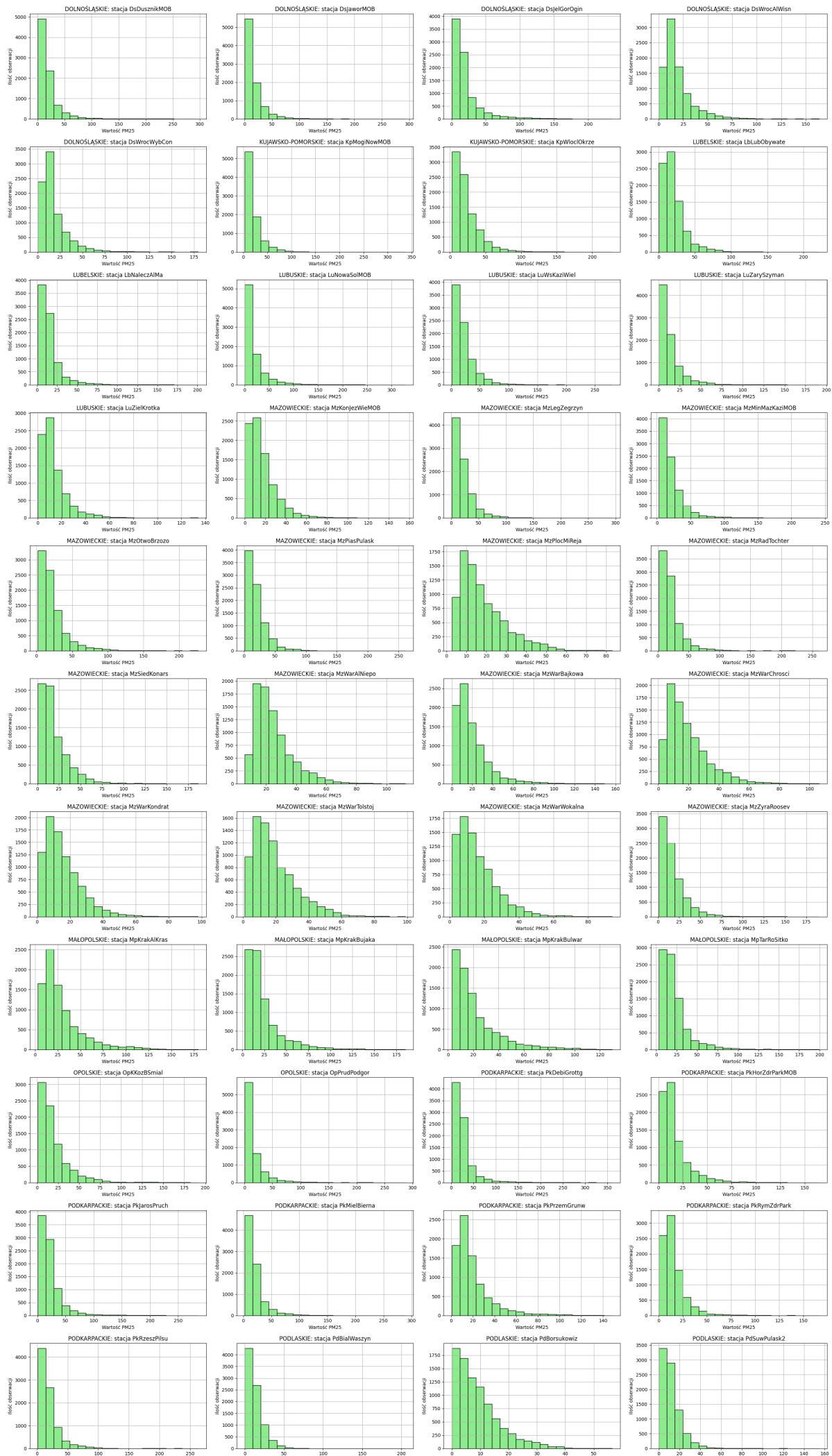
unique_stations = df.sort_values(by=['Województwo', 'stacja'])[['Województwo', 'stacja']]

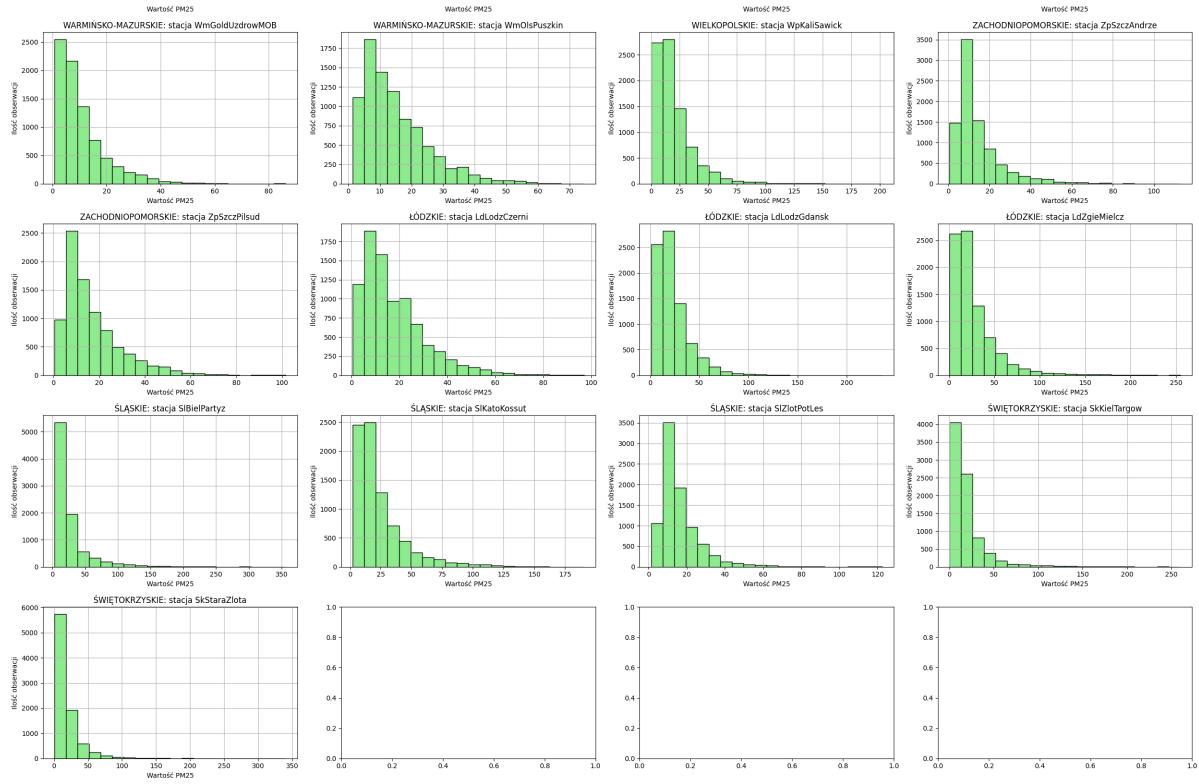
for i, row in unique_stations.iterrows():

    woj = row['Województwo']
    stat = row['stacja']

    ax = axs.flatten()
    ax[i].hist(df[df['stacja'] == stat]['PM25'], bins = 20, color = 'lightgreen', edgecolor='black')
    ax[i].set_title(woj +': stacja ' + stat)
    ax[i].set_xlabel('Wartość PM25')
    ax[i].set_ylabel('Ilość obserwacji')
    ax[i].grid()

plt.tight_layout()
```


Średnie godzinowe stężenia dla wszystkich stacji oraz wybranych województw

```
In [ ]: df_hour_reg = df.groupby([df['timestamp'].dt.hour,'Województwo'])['PM25'].mean().reset_index()

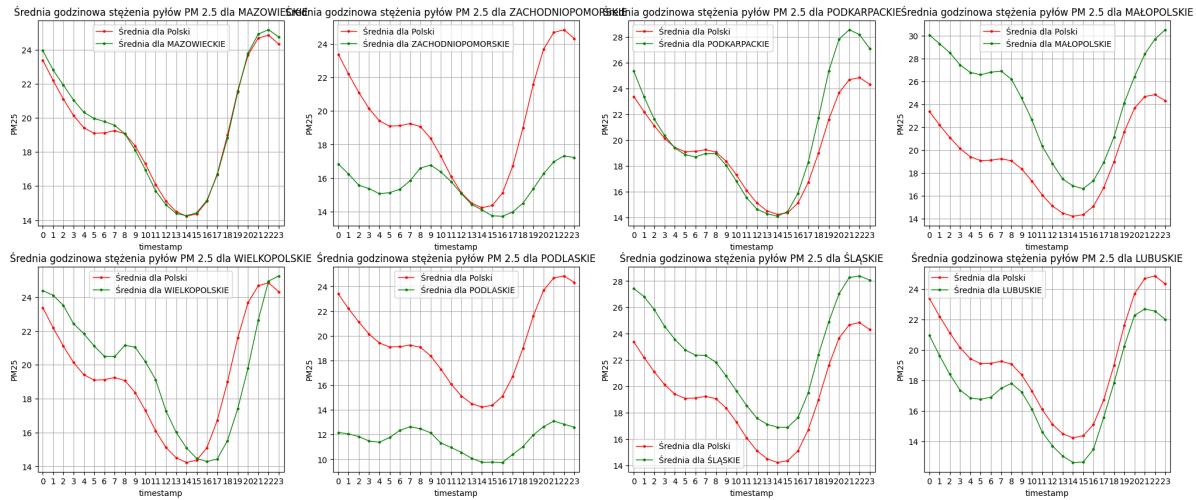
reg_list = ['MAZOWIECKIE','ZACHODNIOPOMORSKIE','PODKARPACKIE','MAŁOPOLSKIE','WIELKOPOLSKIE']
fig, axs = plt.subplots(2,4,figsize=(25,10))
ax = axs.flatten()

mean_hour_pl = df.groupby(df['timestamp'].dt.hour)['PM25'].mean()
df_hour_reg = df.groupby([df['timestamp'].dt.hour,'Województwo'])['PM25'].mean().reset_index()

for i, reg in enumerate(reg_list):
    df_filt = df_hour_reg[df_hour_reg['Województwo'] == reg]

    sns.pointplot(data=mean_hour_pl,ax=ax[i],color='red',linewidth=1, label='Średnia godzinowa stężenia pyłów PM 2.5 dla {}'.format(reg))
    sns.pointplot(x=df_filt['timestamp'], y=df_filt['PM25'],ax=ax[i],linewidth=1,color='blue')
    ax[i].set_title(f'Średnia godzinowa stężenia pyłów PM 2.5 dla {reg}')
    ax[i].legend()
    ax[i].grid()

plt.show()
```


Średnie miesięczne stężenia dla wszystkich stacji i wybranych województw

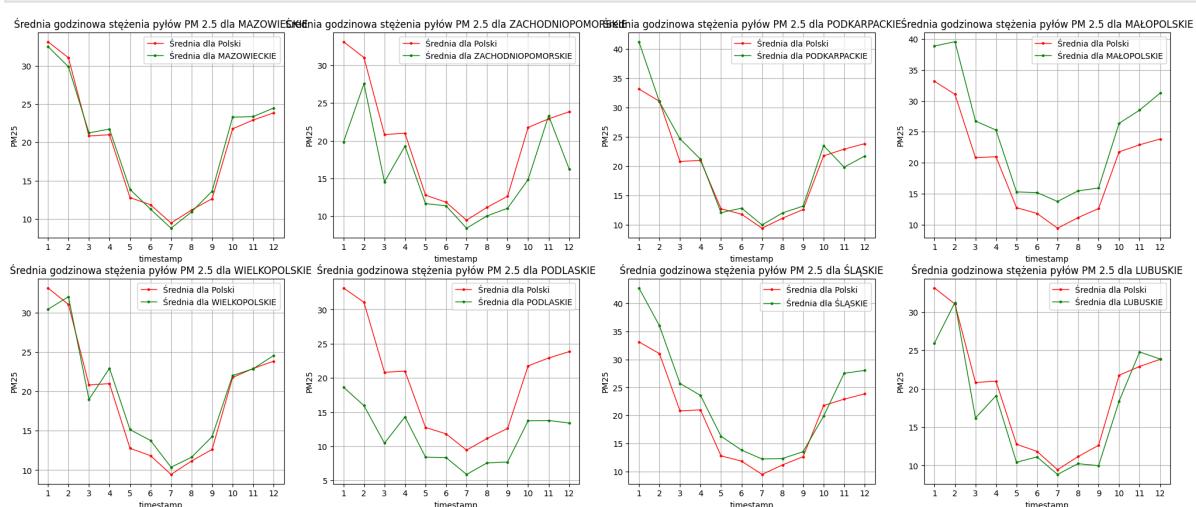
```
In [ ]: reg_list = ['MAZOWIECKIE', 'ZACHODNIOPOMORSKIE', 'PODKARPACKIE', 'MAŁOPOLSKIE', 'WIELKOPOLSKIE', 'PODLASKIE', 'ŚLĄSKIE', 'LUBUSKIE']
fig, axs = plt.subplots(2,4, figsize=(25,10))
ax = axs.flatten()

mean_month_pl = df.groupby(df['timestamp'].dt.month)[['PM25']].mean()
df_month_reg = df.groupby([df['timestamp'].dt.month, 'Województwo'])[['PM25']].mean()

for i, reg in enumerate(reg_list):
    df_filt = df_month_reg[df_month_reg['Województwo'] == reg]

    sns.pointplot(data=mean_month_pl, ax=ax[i], color='red', linewidth=1, label='Średnia dla Polski')
    sns.pointplot(x=df_filt['timestamp'], y=df_filt['PM25'], ax=ax[i], linewidth=1, color='green', label='Średnia dla ' + reg)
    ax[i].set_title(f'Srednia godzinowa stężenia pyłów PM 2.5 dla {reg}')
    ax[i].legend()
    ax[i].grid()

plt.show()
```


Różnica między średnią dla województwa, a jego poszczególnymi stacjami

```
In [ ]: reg_list = ['PODKARPACKIE', 'ZACHODNIOPOMORSKIE', 'ŁÓDZKIE']
fig, ax = plt.subplots(3,1, figsize=(25,15))

for i, reg in enumerate(reg_list):
    df_filt = df[df['Województwo'] == reg]
    df_stations = df_filt.groupby('Station')[['PM25']].mean()

    for station, pm25 in df_stations.items():
        ax[i].plot(pm25, label=station)
```

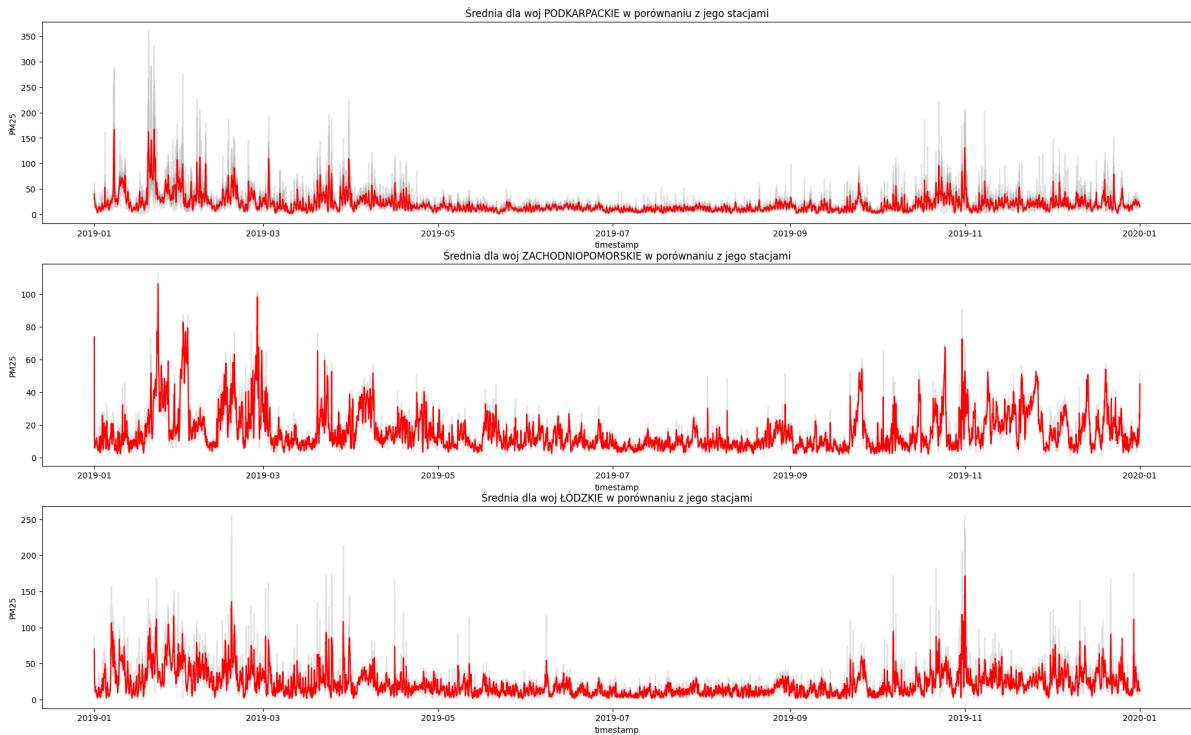
```

df_filt = df[df['Województwo'] == reg]
stations = df_filt['stacja'].unique()
mean_for_reg = df_filt[['timestamp', 'PM25']].groupby(['timestamp'], as_index=False)
mean_for_reg = mean_for_reg.agg(['mean'])

for s in stations:
    sns.lineplot(x=df_filt['timestamp'], y=df_filt[df_filt['stacja'] == s]['PM25'])
    ax[i].set_title(f'Srednia dla woj {reg} w porównaniu z jego stacjami')
    sns.lineplot(x=mean_for_reg['timestamp'], y=mean_for_reg['PM25'], ax=ax[i], color='red')

plt.show()

```


Na przykładowych wykresach widać, że średnia dla województwa obrazuje przytłumiony trend dla stacji w nim leżących. Z tego powodu brakujące wartości dla poszczególnych stacji zostaną zastąpione średnią dzienną dla jego województwa.

Uzupełnianie wartości brakujących

Zostaną one uzupełnione wartością średnią z danej godziny dla województwa w którym położona jest stacja.

```

In [ ]: df['PM25'] = df['PM25'].fillna(df.groupby(['timestamp', 'Województwo'])['PM25'].transform('mean'))
          df.isna().sum()

Out[ ]: timestamp      0
         stacja        0
         PM25       261
         Nazwa stacji   0
         Typ stacji     0
         Typ obszaru    0
         Województwo    0
         WGS84 φ N      0
         WGS84 λ E      0
         dtype: int64

```

Po tej operacji pozostało jeszcze 261 wartości brakujących. Są to przypuszczalnie obserwacje z godziny, w której wszystkie stacje w danym województwie nie zebrały wartości. Te braki

zostaną zastąpione średnią dla wszystkich stacji.

```
In [ ]: df['PM25'] = df['PM25'].fillna(df.groupby(['timestamp'])['PM25'].transform('mean'))
df.isna().sum()
```

```
Out[ ]: timestamp      0
stacja        0
PM25          0
Nazwa stacji  0
Typ stacji    0
Typ obszaru   0
Województwo   0
WGS84 φ N     0
WGS84 λ E     0
dtype: int64
```

Po tych operacjach w zbiorze nie ma już wartości brakujących. Dzięki temu można przejść dalej do inżynierii cech.

1.1 Tworzenie cech

Ustawienie czasu jako index w zbiorze danych:

```
In [ ]: df.index = df['timestamp']
del df['timestamp']
df.head(5)
```

```
Out[ ]:      stacja  PM25  Nazwa stacji  Typ stacji  Typ obszaru  Województwo  WGS84 φ N  WGS84
timestamp
```

timestamp	stacja	PM25	Nazwa stacji	Typ stacji	Typ obszaru	Województwo	WGS84 φ N	WGS84
2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.40530	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 02:00:00	DsDusznikMOB	13.80280	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 03:00:00	DsDusznikMOB	9.94056	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 04:00:00	DsDusznikMOB	6.75889	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 05:00:00	DsDusznikMOB	7.88722	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331

Rolling Windows

okna o różnych rozmiarach zostaną utworzone dla średniej oraz odchylenia standardowego

```
In [ ]: stats = ['mean', 'std']
windows = [3, 12, 24, 72, 168]
colors = ['green', 'orange']
```

```

df_set = df[df.index.month == 2]

fig, ax = plt.subplots(len(windows), 1, figsize = [25, 18])
for j, window in enumerate(windows):

    sns.lineplot(x = df_set.index, y = df_set['PM25'], ax = ax[j], color = 'grey',
    ax[j].set_title(f'Okno = {window}')
    ax[j].grid()
    # ax[i].set_xlim(np.min(data.index), np.max(data.index))
    ax[j].set_ylabel('PM2.5 [ug/m3]')

    rolling_mean = df_set.groupby('stacja')['PM25'].rolling(window=window).mean().shift(-1)
    rolling_std = df_set.groupby('stacja')['PM25'].rolling(window=window).std().shift(-1)

    sns.lineplot(data=rolling_mean, ax = ax[j], color = 'green', label = 'Mean')
    sns.lineplot(data=rolling_std, ax = ax[j], color = 'red', label = 'Std')

plt.tight_layout()
plt.show()

```



```

In [ ]: df['PM25_roll_mean_3'] = df.groupby('stacja')['PM25'].rolling(window=3).mean().shift(-1)
df['PM25_roll_mean_24'] = df.groupby('stacja')['PM25'].rolling(window=24).mean().shift(-1)
df['PM25_roll_mean_72'] = df.groupby('stacja')['PM25'].rolling(window=72).mean().shift(-1)
df['PM25_roll_std_12'] = df.groupby('stacja')['PM25'].rolling(window=12).std().shift(-1)
df.head(5)

```

Out[]:

	stacja	PM25	Nazwa stacji	Typ stacji	Typ obszaru	Województwo	WGS84 φ	WGS84 N
timestamp								
2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.40530	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 02:00:00	DsDusznikMOB	13.80280	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 03:00:00	DsDusznikMOB	9.94056	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 04:00:00	DsDusznikMOB	6.75889	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 05:00:00	DsDusznikMOB	7.88722	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331

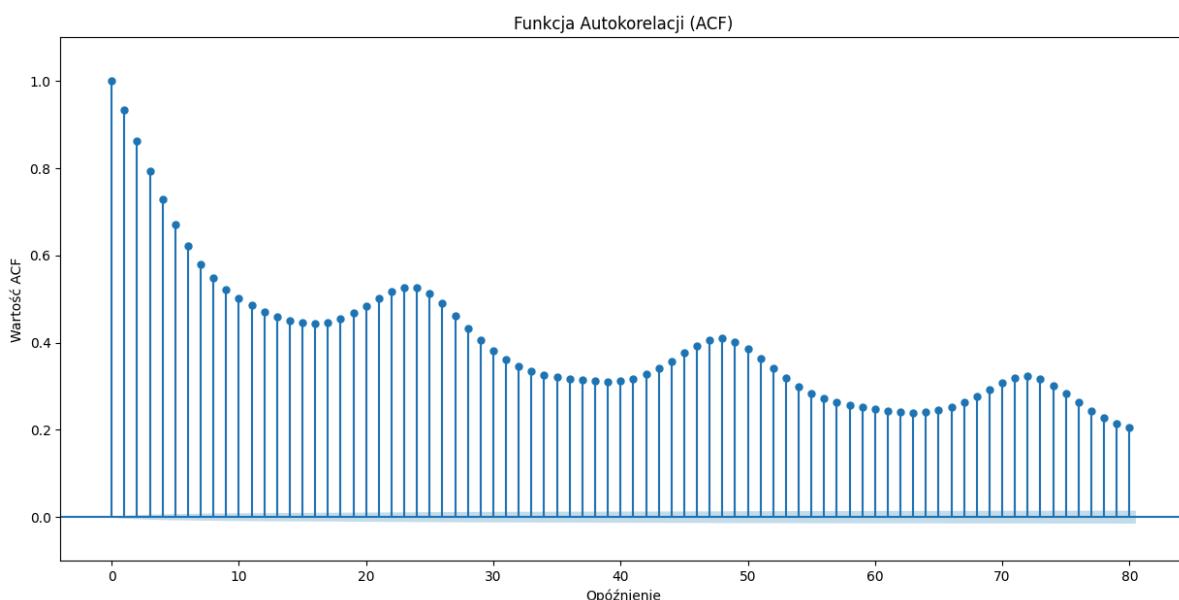

Opóźnienia bazując na ACF

```
In [ ]: fig,ax = plt.subplots(1,1, figsize = (15,7))

plot_acf(df['PM25'], lags=80, ax=ax)
plt.title("Funkcja Autokorelacji (ACF)")
plt.xlabel("Opóźnienie")
plt.ylabel("Wartość ACF")
ax.set_ylim([-0.1,1.1])
```

Out[]: (-0.1, 1.1)

Na wykresie autokorelacji widoczne są lokalne maksima dla opóźnień 24, 48 i 72.

Zdecydowanie jest tu widoczny cykl dobowy. Do modelu dodane zostaną opóźnienie 24 jako posiadające najwyższą korelację ze wszystkich peaków, oraz opóźnienie o 1 godzinę, gdyż ma ono najwyższą korelację z sygnałem nieprzesuniętym.

```
In [ ]: df['PM25_lag_1'] = df.groupby('stacja')['PM25'].shift(1)
df['PM25_lag_24'] = df.groupby('stacja')['PM25'].shift(24)
df.head(5)
```

Out[]:

	stacja	PM25	Nazwa stacji	Typ stacji	Typ obszaru	Województwo	WGS84 φ N	WGS84
timestamp								
2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.40530	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 02:00:00	DsDusznikMOB	13.80280	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 03:00:00	DsDusznikMOB	9.94056	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 04:00:00	DsDusznikMOB	6.75889	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 05:00:00	DsDusznikMOB	7.88722	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331

Cechy związane z datą.

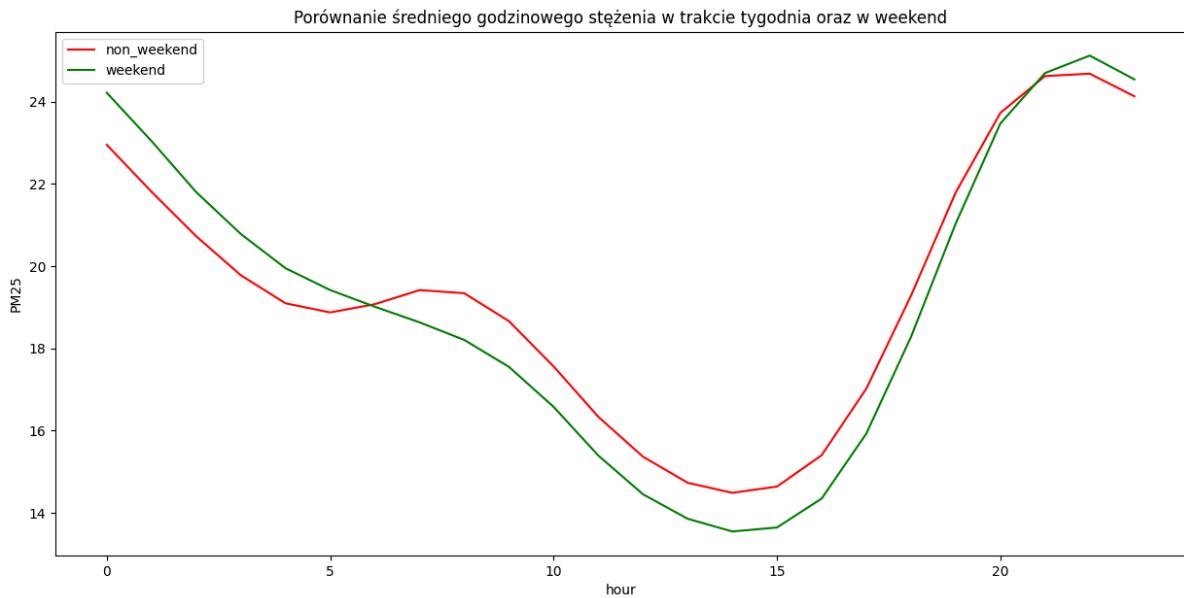
```
In [ ]: df['weekday'] = df.index.dayofweek
df['month'] = df.index.month
df['hour'] = df.index.hour
df['is_weekend'] = df['weekday'].apply(lambda x: 1 if x >= 5 else 0)
df.head(5)
```

Out[]:

	stacja	PM25	Nazwa stacji	Typ stacji	Typ obszaru	Województwo	WGS84 φ N	WGS84
timestamp								
2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.40530	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 02:00:00	DsDusznikMOB	13.80280	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 03:00:00	DsDusznikMOB	9.94056	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 04:00:00	DsDusznikMOB	6.75889	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331
2019-01-01 05:00:00	DsDusznikMOB	7.88722	Duszniki-Zdrój	tło	miejski	DOLNOŚLĄSKIE	50.402645	16.39331

```
In [ ]: weekend_compare = df.groupby(['hour', 'is_weekend'], as_index=False)[['PM25']].mean()
weekend = weekend_compare[weekend_compare['is_weekend'] == 1]
week = weekend_compare[weekend_COMPARE['is_weekend'] == 0]
fig,ax = plt.subplots(1,1, figsize = (15,7))

sns.lineplot(x = week['hour'], y = week['PM25'], ax = ax, color = 'red', label = 'non_weekend')
sns.lineplot(x = weekend['hour'], y = weekend['PM25'], ax = ax, color = 'green', label = 'weekend')
ax.set_title('Porównanie średniego godzinowego stężenia w trakcie tygodnia oraz w weekendu')
ax.legend()
plt.show()
```


Wybrany został dzień tygodnia, miesiąc, godzina oraz weekend. Najbardziej obiecującym parametrem wydaje się być godzina, gdyż na wykresach stworzonych w trakcie EDA wyraźnie widać trend dobowy w zależności od pory dnia. Miesiąc również może być przydatną cechą, gdyż istnieją wyraźne różnice stężenia w poszczególnych miesiącach w zależności od pory roku. Zmienne weekend i dzień tygodnia również mogą się przydać, gdyż na wykresie powyżej widoczne jest, że poziom zanieczyszczenia różni się dla dni pracujących względem weekendu. Może być to związane z mniejszym natężeniem ruchu w weekendy.

1.2 Podział zbioru danych

Przed podziałem danych na zbiory uczący i testowy przeprowadzone zostało kodowanie zmiennych kategorycznych. Oprócz tego przebudowany został indeks danych. Timestamp został posortowany, a także jako druga część indeksu dodana została stacja, w której wykonano pomiar, aby umożliwić zidentyfikowanie każdego pomiaru po podziale na zbiory.

```
In [ ]: from copy import deepcopy
df_enc = deepcopy(df)
df_enc.sort_index(inplace=True)
df_enc = df_enc.set_index([df_enc.index, 'stacja'])

for col in df_enc.select_dtypes(exclude=['number']).columns:
    labelencoder = LabelEncoder()
    df_enc[col] = labelencoder.fit_transform(df_enc[col])
```

df_enc.head(5)

Out[]:

		PM25	Nazwa stacji	Typ stacji	Typ obszaru	Województwo	WGS84 φ N	WGS84 λ E
	timestamp	stacja						
2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.4053	3	2	0	0	50.402645	16.393319
	LuNowaSolMOB	69.1061	23	2	0	3	51.808662	15.708193
	PkRymZdrPark	19.3000	31	2	1	7	49.546539	21.851006
	PkMielBierna	60.8821	19	2	0	7	50.299128	21.440942
	LuZarySzyman	22.4823	55	2	0	3	51.642656	15.127808

◀ ▶

```
In [ ]: X = df_enc.drop(columns=['PM25'])
y = df_enc['PM25']
X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size = 0.20, shuffle=True)

y_train.head(10)
```

Out[]:

timestamp	stacja	PM25
2019-01-01 01:00:00	DsDusznikMOB	33.4053
	LuNowaSolMOB	69.1061
	PkRymZdrPark	19.3000
	PkMielBierna	60.8821
	LuZarySzyman	22.4823
	PkRzeszPilsu	34.7328
	LdZgieMielcz	61.8320
	MzWarChrosci	58.7946
	ZpSzczAndrze	73.9350
	LuZielKrotka	43.7691

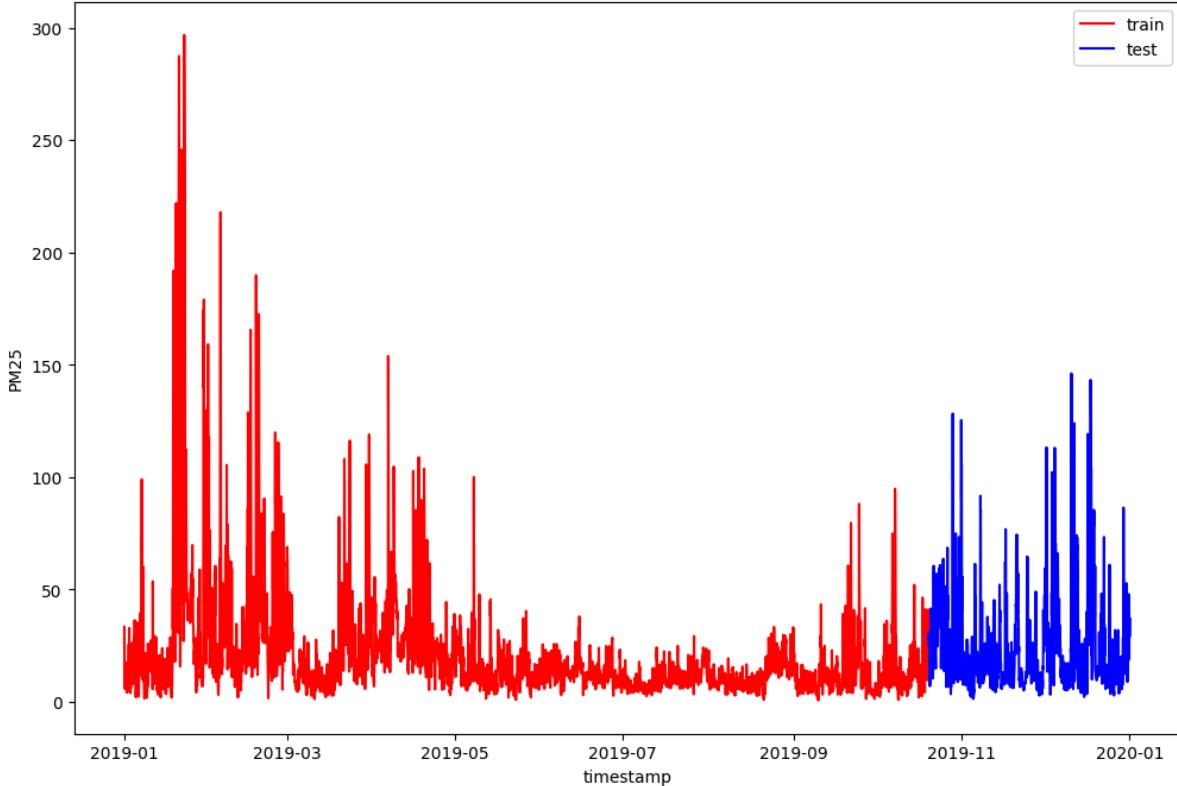
Name: PM25, dtype: float64

Wizualizacja podziału na zbiór uczący i testowy dla wybranej stacji

```
In [ ]: fig, ax = plt.subplots(1,1, figsize = [12, 8])
sns.lineplot(x=y_train.loc[(slice(None), 'DsDusznikMOB')].index.get_level_values(0),
sns.lineplot(x=y_test.loc[(slice(None), 'DsDusznikMOB')].index.get_level_values(0),
ax.set_title('Zbiory uczący i testowy dla stacji DsDusznikMOB')

Out[ ]: Text(0.5, 1.0, 'Zbiory uczący i testowy dla stacji DsDusznikMOB')
```

Zbiory uczący i testowy dla stacji DsDusznikMOB

2: Tworzenie modelu do predykcji (20 punktów)

2.1 Inicjalizacja i trenowanie modelu.

Do predykcji użyty został algorytm XGB (Extreme Gradient Boosting).

```
In [ ]: model = xgb.XGBRegressor()
model.fit(X_train, y_train)

y_pred = model.predict(X_test)

mse = mean_squared_error(y_test, y_pred)
r2 = r2_score(y_test, y_pred)

print("Błąd średniokwadratowy (MSE):", mse)
print("Współczynnik determinacji (R2):", r2)
```

Błąd średniokwadratowy (MSE): 66.863620414444
Współczynnik determinacji (R2): 0.8004360108244337

Tworząc model przy wykorzystaniu domyślnych parametrów udało się uzyskać R2 równe 0.8. Oznacza to, że model wyjaśnia 80% wariancji, co jest bardzo dobrym wynikiem.

Plusy i minusy algorytmu predykcyjnego XGBoost w odniesieniu do szeregów czasowych

Zalety	Wady
Dokładność wyższa niż mniej rozbudowane algorytmy	Wysoka złożoność i trudność interpretacji

Zalety	Wady
Łatwe dołączanie cech dodatkowych do modelu	Potrzeba przeprowadzania inżynierii cech - automatyczne tworzenie cech nie jest wbudowane
Möżliwość radzenia sobie z wartościami brakującymi	Potrzeba tuningu hiperparametrów

2.2 Tuning hiperparametrów

Hiperparametry to parametry algorytmu, które można ustawić rozpoczęciem procesu uczenia maszynowego. Posiadają one swoje wartości domyślne, na których działa algorytm. Parametry te kontrolują zachowanie algorytmu, strukturę modelu oraz jego skuteczność. Poprzez dobranie optymalnych wartości można osiągnąć lepsze wyniki uczenia i to właśnie ma na celu tuning. Podczas tego procesu określana jest funkcja celu, która w zależności od rodzaju algorytmu może być maksymalizowana lub minimalizowana.

Pomimo niezłego wyniku uczenia dla domyślnych wartości hiperparametrów, ich tuning może pozwolić algorytmowi XGB Boost osiągnąć jeszcze lepsze wyniki dla badanego problemu.

```
In [ ]: # określenie parametrów, których wartości będą tuningowane
param_grid = {
    'n_estimators': [100, 200, 300],
    'learning_rate': [0.05, 0.1, 0.17],
    'max_depth': [3, 6, 9],
    'subsample': [0.6, 0.8, 1.0],
    'colsample_bytree': [0.7, 0.8, 1.0]
}

grid_search = GridSearchCV(
    estimator=model,
    param_grid=param_grid,
    scoring='neg_mean_squared_error',
    cv=4,
    verbose=1,
    n_jobs=-1
)

grid_search.fit(X_train, y_train)

print("Best hyperparameters: ", grid_search.best_params_)
print("Best score: ", grid_search.best_score_)

best_model = grid_search.best_estimator_
```

```
Fitting 4 folds for each of 243 candidates, totalling 972 fits
Best hyperparameters: {'colsample_bytree': 1.0, 'learning_rate': 0.05, 'max_depth': 3, 'n_estimators': 200, 'subsample': 0.6}
Best score: -46.67866399956198
```

```
In [ ]: y_pred = best_model.predict(X_test)

mse = mean_squared_error(y_test, y_pred)
r2 = r2_score(y_test, y_pred)

print("Błąd średniokwadratowy (MSE):", mse)
print("Współczynnik determinacji (R2):", r2)
```

Błąd średniokwadratowy (MSE): 50.66375152868052
 Współczynnik determinacji (R2): 0.8168772252294441

Tuning pomimo swojej złożoności i czasu działania, przyniósł dla wybranej siatki wartości niedużą poprawę. Być może użycie większej ilości kombinacji parametrów dałoby lepszy wynik, jednak czas wykonywania nie zachęca do dalszych eksperymentów.

3: Backtesting (20 punktów)

3.1 Podział na okna czasowe i ocena wydajności

Metody walk-forward, roll-forward oraz gap-roll-forward validation są sposobami walidacji, które w przeciwieństwie do tradycyjnej kroswalidacji uwzględniają sekwencję czasową danych. Z tego powodu mają one zastosowanie przy tworzeniu modeli uczenia maszynowego z użyciem szeregów czasowych. Walk-forward validation polega na iteracyjnym przesuwaniu okna treningowego i testowego przez cały zbiór danych, zachowując porządek czasowy.

```
In [ ]: tscv = TimeSeriesSplit(n_splits=6)

mse_list = []
r2_list = []
for train_index, test_index in tscv.split(X):
    X_train, X_test = X.iloc[train_index], X.iloc[test_index]
    y_train, y_test = y.iloc[train_index], y.iloc[test_index]

    best_model.fit(X_train, y_train)

    y_pred = best_model.predict(X_test)

    mse = mean_squared_error(y_test, y_pred)
    mse_list.append(mse)
    r2 = r2_score(y_test, y_pred)
    r2_list.append(r2)

    print("Błąd średniokwadratowy (MSE):", mse)
    print("Współczynnik determinacji (R2):", r2)

print("Średni błąd średniokwadratowy (MSE) walidacji:", sum(mse_list)/len(mse_list))
print("Średni współczynnik determinacji (R2) walidacji:", sum(r2_list)/len(r2_list))
```

Błąd średniokwadratowy (MSE): 49.662247598633044
 Współczynnik determinacji (R2): 0.8480775129247193
 Błąd średniokwadratowy (MSE): 19.108154243571303
 Współczynnik determinacji (R2): 0.7996063161822067
 Błąd średniokwadratowy (MSE): 7.293571270946228
 Współczynnik determinacji (R2): 0.7782254201660257
 Błąd średniokwadratowy (MSE): 8.299417850677104
 Współczynnik determinacji (R2): 0.7949149529266518
 Błąd średniokwadratowy (MSE): 49.80206590755036
 Współczynnik determinacji (R2): 0.8501045407551433
 Błąd średniokwadratowy (MSE): 50.66375152868052
 Współczynnik determinacji (R2): 0.8168772252294441
 Średni błąd średniokwadratowy (MSE) walidacji: 30.80486806667643
 Średni współczynnik determinacji (R2) walidacji: 0.8146343280306985

Walidacja metodą walk-forward przebiegała pomyślnie. Uśredniony MSE wynosi mniej niż dla początkowego podziału na zbiory testowe i uczące, a średni współczynnik determinacji jest równy uzyskanemu dla modelu po tuningu.

Czym różni się backtesting od testowania wydajności modelu dla danych niebędących szeregami czasowymi?

- W backtestingu najważniejsza jest kolejność danych. Ze względu na pracę z szeregami czasowymi musi być ona zachowana, aby można było symulować przyszłe prognozy. W klasycznym podejściu podziały mogą być tworzone w sposób losowy.
- Przy walidacji modeli nie korzystających z szeregów czasowych zazwyczaj korzysta się z metod losowego podziału takich jak kroswalidacja, natomiast backtesting korzysta z przesuwających się okien czasowych - np. metody walk-forward, roll-forward lub gap-roll-forward validation.

4: Analiza istotności cech (20 punktów)

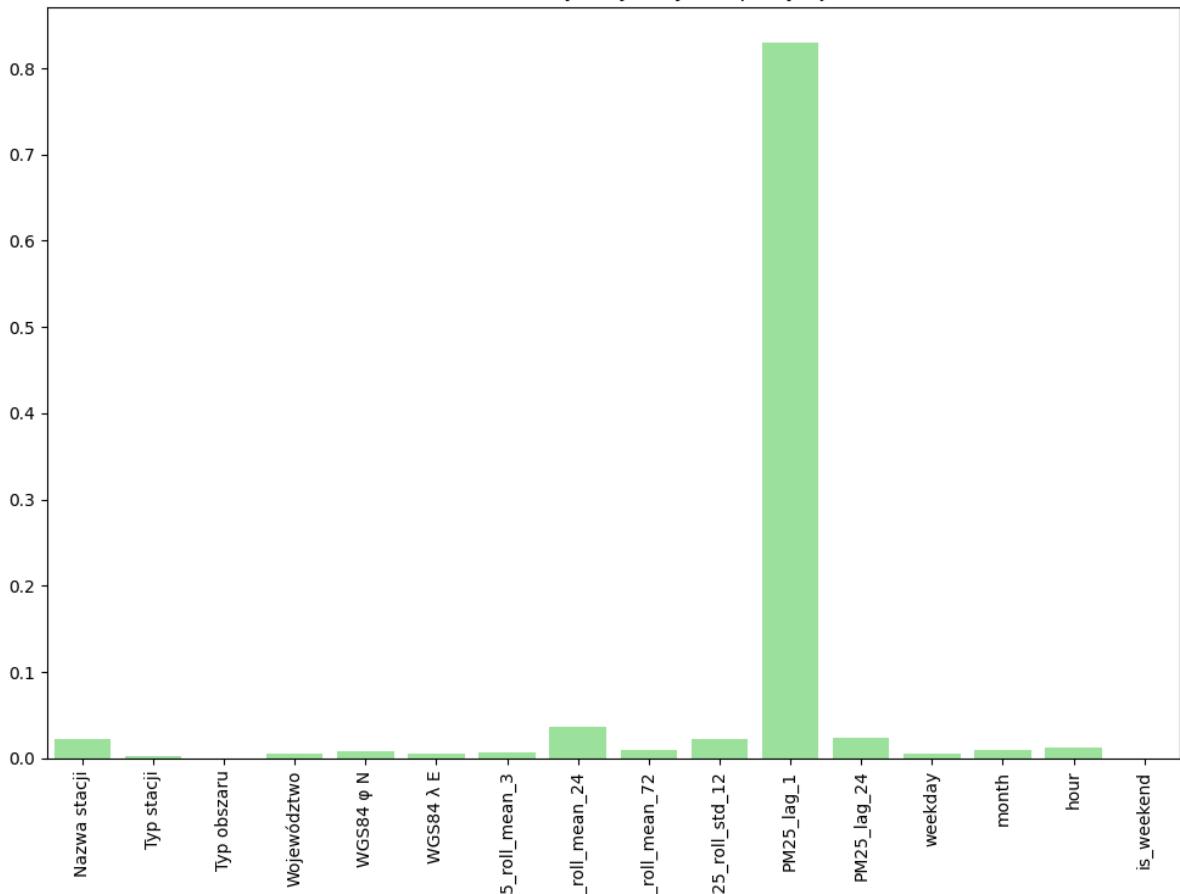
4.1 Wyliczenie istotności cech

```
In [ ]: feature_importance = best_model.feature_importances_
cols = list(X.columns)
for i, imp in enumerate(feature_importance):
    print(f"Istotność cechy {cols[i]}: {np.round(float(imp),3)}")
```

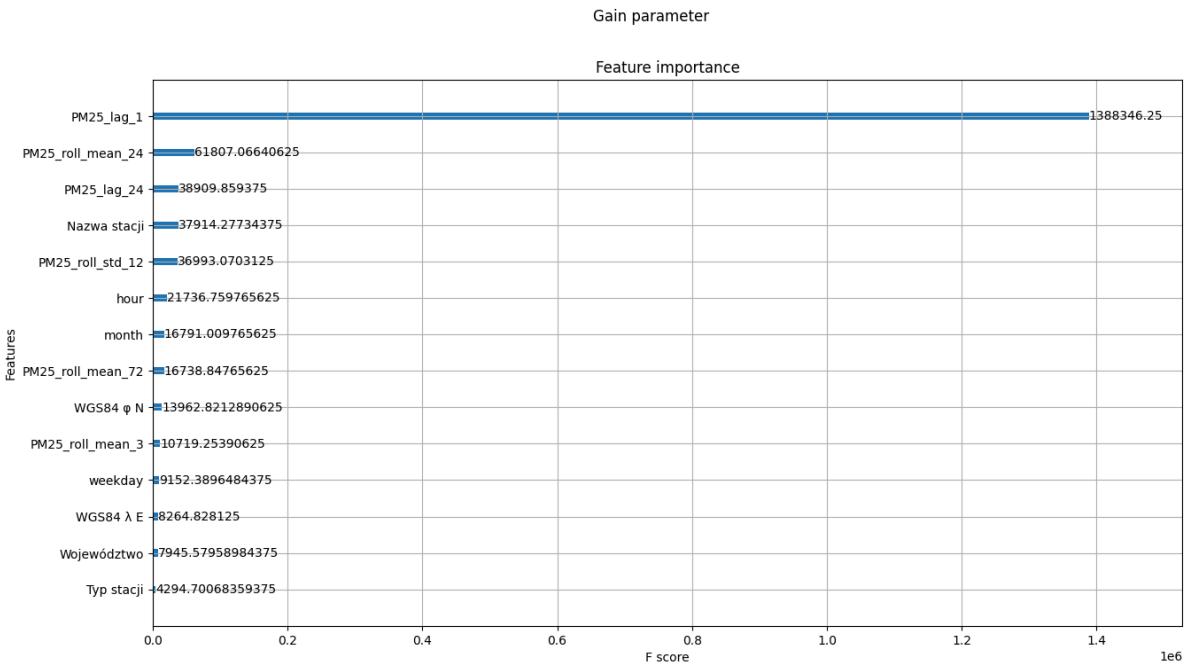
Istotność cechy Nazwa stacji: 0.023
 Istotność cechy Typ stacji: 0.003
 Istotność cechy Typ obszaru: 0.0
 Istotność cechy Województwo: 0.005
 Istotność cechy WGS84 φ N: 0.008
 Istotność cechy WGS84 λ E: 0.005
 Istotność cechy PM25_roll_mean_3: 0.006
 Istotność cechy PM25_roll_mean_24: 0.037
 Istotność cechy PM25_roll_mean_72: 0.01
 Istotność cechy PM25_roll_std_12: 0.022
 Istotność cechy PM25_lag_1: 0.83
 Istotność cechy PM25_lag_24: 0.023
 Istotność cechy weekday: 0.005
 Istotność cechy month: 0.01
 Istotność cechy hour: 0.013
 Istotność cechy is_weekend: 0.0

```
In [ ]: fig, ax = plt.subplots(1,1, figsize = [12, 8])
sns.barplot(data=feature_importance, ax = ax, color = 'lightgreen')
ax.set_title('Istotność cech wykorzystanych w predykcji')
plt.xticks(ticks=range(len(feature_importance)), labels=cols)
plt.tick_params(axis='x', rotation=90)
```

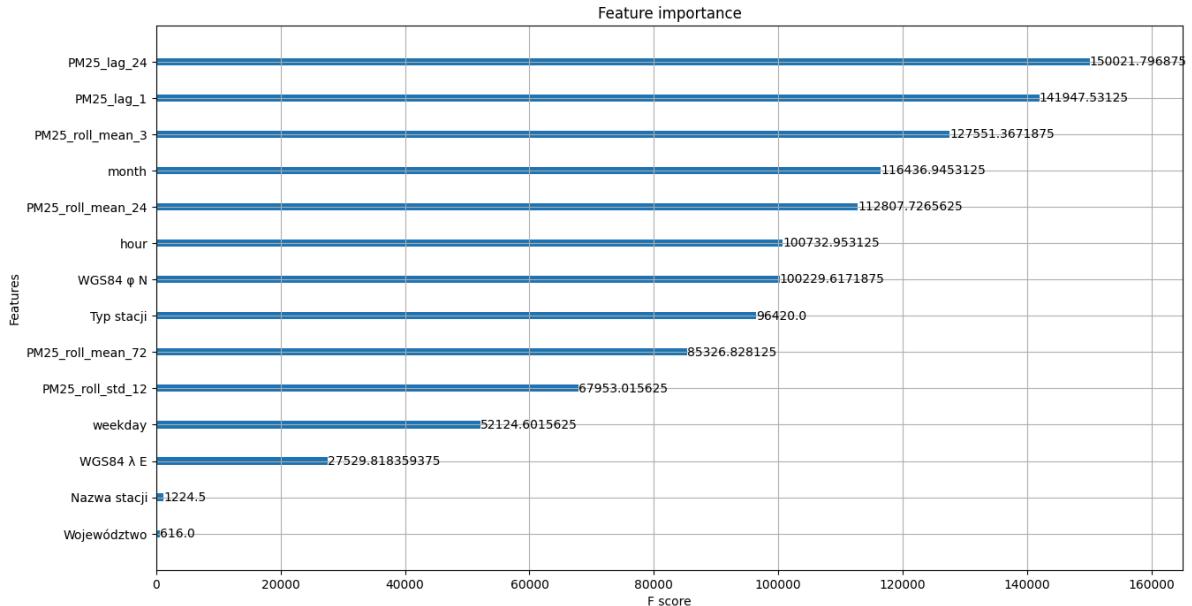
Istotność cech wykorzystanych w predykcji

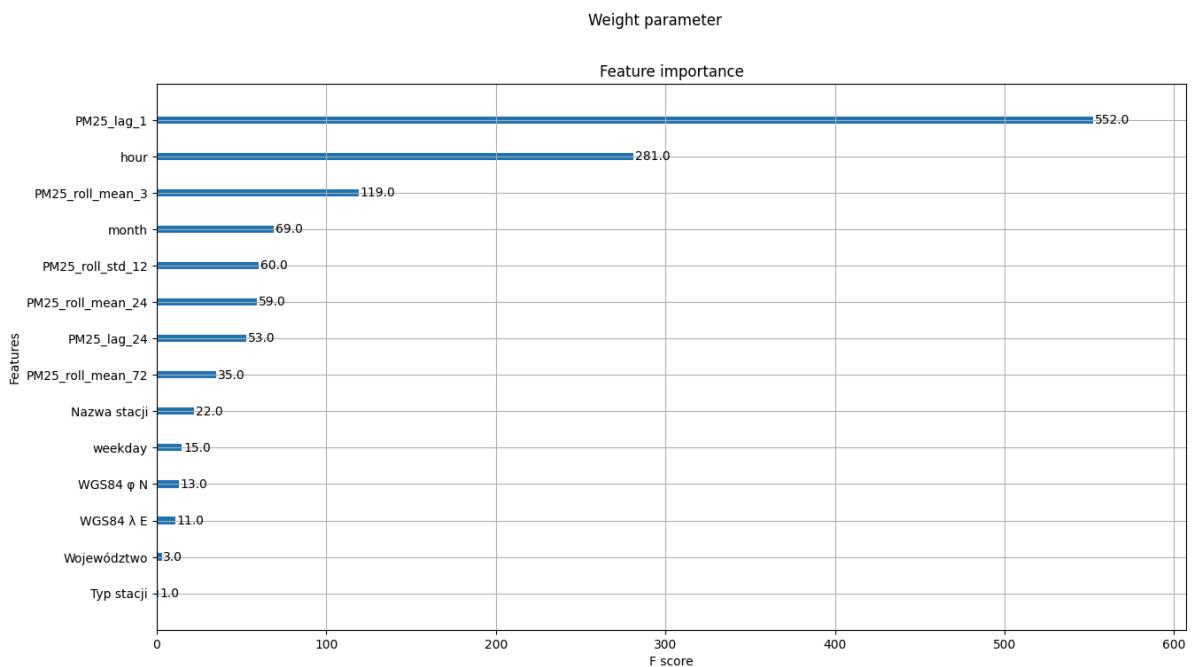
```
In [ ]: fig, ax = plt.subplots(1,1, figsize = [15, 8])
xgb.plot_importance(best_model, importance_type='gain',ax=ax) # Możesz zmienić na
plt.suptitle('Gain parameter')
plt.show()
```



```
In [ ]: fig, ax = plt.subplots(1,1, figsize = [15, 8])
xgb.plot_importance(best_model, importance_type='cover',ax=ax) # Możesz zmienić na
plt.suptitle('Cover parameter')
plt.show()
```



```
In [ ]: fig, ax = plt.subplots(1,1, figsize = [15, 8])
xgb.plot_importance(best_model, importance_type='weight', ax=ax) # Możesz zmienić
plt.suptitle('Weight parameter')
plt.show()
```


4.2 Interpretacja wyników

Spośród wszystkich cech używanych przez algorytm XGBoost w procesie treningu jeden z nich miał zdecydowanie największy wpływ na końcowe działanie modelu. Jest to zmienna PM25_lag_1, który jest godzinnym opóźnieniem sygnału. Jego istotność oceniona jest na ponad 0.8, co oznacza, że istotność pozostałych parametrów w sumie wynosi zaledwie 0.2.

Oprócz ogólnej istotności cech wykorzystanych w predykcji, utworzone zostały wykresy dla poszczególnych miar istotności cech:

- Gain - Średni przyrost dokładności, jaki wprowadza cecha przy każdym podziale drzewa decyzyjnego. Im wyższa wartość, tym bardziej cecha przyczynia się do poprawy modelu.

Dla parametru Gain jeszcze lepiej widoczny jest kluczowy wpływ cechy PM25_lag_1 na poprawę jakości modelu.

- Cover - Średnia liczba obserwacji przetwarzanych przez cechę, kiedy jest używana do podziału. Im wyższa wartość, tym częściej cecha jest wykorzystywana do przetwarzania większej ilości próbek.

Dla tego parametru nie ma już aż tak ogromnej przewagi parametru godzinnego opóźnienia względem pozostałych. Widoczne jest, że inne parametry również często przetwarzają dużo obserwacji jeśli są używane do podziału drzewa. Mimo to, jak widać na wykresie 'Gain', nie przekłada się to na ich dużą istotność w poprawie działania modelu.

- Weight - liczba razy, kiedy cecha była używana do podziału. Wyższa wartość Frequency oznacza, że cecha była częściej wybierana do podziału drzew.

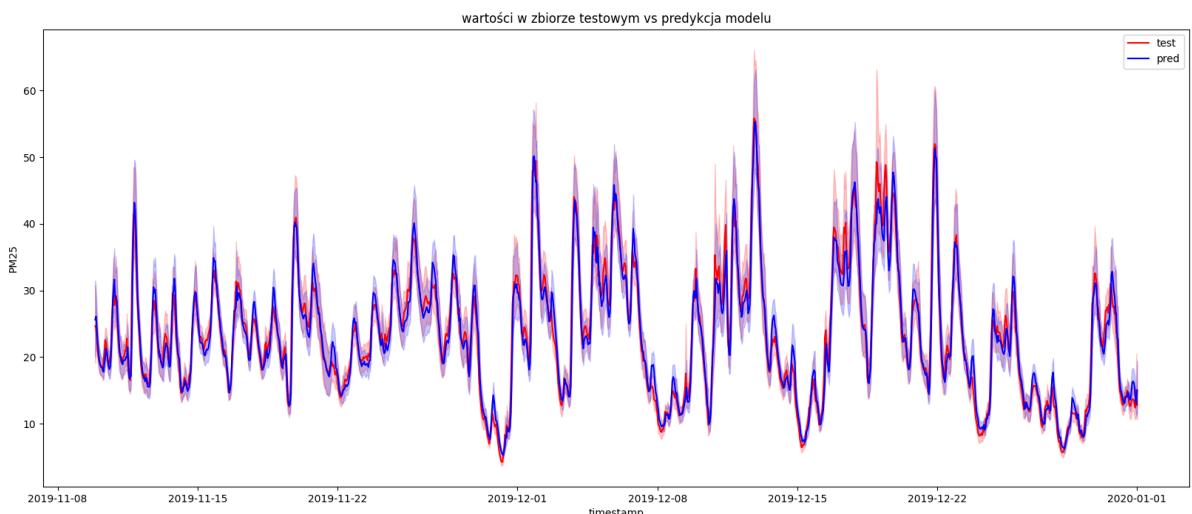
Ten wykres również informuje, że PM25_lag_1 był najczęściej wybierany do podziału drzew, ale inne parametry również były wybierane z podobną częstotliwością. Podobnie jak na wykresie 'Cover', widoczne jest, że duża liczba podziałów z użyciem cech innych niż godzinne opóźnienie, nie przekłada się na znaczącą poprawę jakości modelu.

Podsumowując, udało się utworzyć model, który bardzo dobrze radzi sobie z predykcją przyszłych wartości stężenia pyłów PM 2.5 - współczynnik determinacji na poziomie 82%. Ma on jednak swoje słabe strony, a najważniejszą z nich jest fakt, że opiera się on de facto na 1 cezse - godzinnym opóźnieniu, bez którego model z pewnością radziłby sobie zdecydowanie gorzej.

Porównanie wartości rzeczywistych z predykowanymi

```
In [ ]: fig, ax = plt.subplots(1,1, figsize = [20, 8])
sns.lineplot(x=y_test.index.get_level_values(0), y=y_test, ax = ax, color = 'red',)
sns.lineplot(x=y_test.index.get_level_values(0), y=y_pred, ax = ax, color = 'blue',)
ax.set_title('wartości w zbiorze testowym vs predykcja modelu')
```

```
Out[ ]: Text(0.5, 1.0, 'wartości w zbiorze testowym vs predykcja modelu')
```


Podsumowując, model bardzo dobrze przewiduje trend poziomu zanieczyszczenia pyłami PM 2.5 dla danych testowych, choć występują pewnie przeszacowania/niedoszacowania w

lokalnych maksimach/minimach.